

ГЛАД ЗА ЗЛАТО И СРЕБРО

Цените на благородните метали ще са в подем, насърчени от геополитическата несигурност и зеления преход

✍ Доц. д-р Валентина Григорова-Генчева, директор „Злато и нумизматика“ в „Първа инвестиционна банка“ АД

Т

радиционно след края на първите шест месеца анализаторите правят обобщение на резултатите и прогноза за поведението на благородните метали до края на годината. Във фокуса им пър-

во място обикновено заема златото: заради валутните резерви на централните банки и огромния размер на институционалните и частните инвестиции. Все по-голям интерес привлича и среброто: не само защото е неизменно свързано със златото от векове, но и поради все по-широкото му приложение в редица съвременни технологии.

Недостиг на сребро

Фотоволтаичната енергетика е най-големият потребител на сребро, което се използва по формата на сребърна паста. Среброто е с висока проводимост и добри антикорозионни свойства, които увеличават периода на употреба на един слънчев панел. Още през 2019 г. производството на фотоволтаични елементи съставя 11% от глобалното потребление на сребро, или около 100 млн. унци, като 80% от основните заводи са базирани в Китай. Анализатори твърдят, че през 2025 г.,

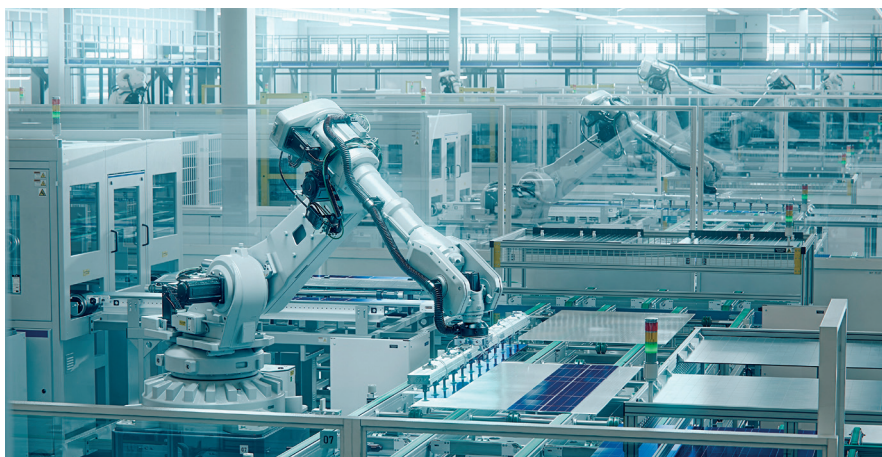

Фотоволтаичната енергетика е най-големият потребител на сребро

когато към фотоволтаичните мощности се очаква да бъдат добавени около 230 ГВт нови слънчеви централи, секторът ще се нуждае от 156 млн. унци, или 15% от среброто на световните пазари. Ако приложението на фотоволтаични модули расте с подобни темпове, през 2050 г. ще са необходими около 332 млн. унци сребро за поддържането на 1,33 ТВт нови инсталации годишно.

Очевидно при ограничените запаси от сребро по света това би довело до глад за този благороден метал през следващите десетилетия.

Нещо повече, среброто обикновено е допълнителен, а не основен продукт на минния добив, концентриран върху извличането на злато, мед, олово и цинк от земните недра. Актуалните ценови нива на белия метал не стимулират разширяването на производството. От друга страна, през последните години се работи активно върху алтернативни сплави (галванизирана мед, медно-никелови сплави и др.) за фотоволтаичната индустрия, но технологичните процеси са сложни, има забавяния в реализацията на проектите и засега развойната дейност остава без особено добри резултати. Определено ще бъдем свидетели на недостиг на сребро през следващите години, особено при по-активно ангажиране на правителствата в зеления преход и покачване на цената му. Сходна е ситуацията с търсенето и наличностите от литий, кобалт, никел и мед, чието приложение в съвременните технологии нараства

лавинообразно. Зависимостта на световната индустрия от един основен производител – Китай – също не облекчава положението. Всичко това говори, че със сигурност

„Може да се очаква и ръст в цената на среброто“.

И в момента, макар и с известни колебания, цената на среброто върви във възходяща посока. Борсовият фиксинг за тройунция (31,1035 г) в евро е нараснал с около 14% за една година, с около 70% за изминалите пет години и с 405% за последните 20 години.

Златото не губи блясъка си

Няма как златото да загуби блясъка си, докато опасността от инфлация и рецесия не е отминала.

Данните за водещата икономика в Европа – германската – не са позитивни, а военните действия на територията на Украйна не стихват.

Нека не забравяме, че и в момента въпреки сравнително ниския си едномесечен ръст с около 2% в долари и в евро цената на метала на международните борси остава много висока (1956,60 долара и 1784,30 евро за тройунция).

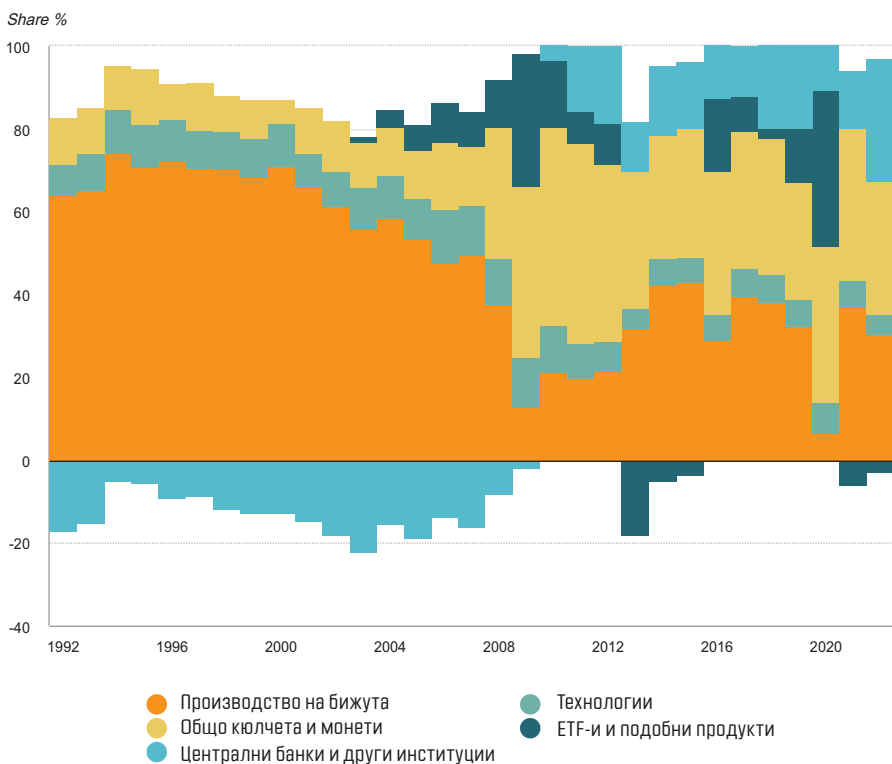
Време е за оглеждане и вземане на правилни инвестиционни решения

с оглед традиционното увеличаване на търсенето и продажните цени на златните кюлчета и монети от септември до края на календарната година. Затова немалко от нашите редовни клиенти с инвеститорски профил добавят физическо злато в портфейлите си именно през летния период. Дейност, която беше нетипична за инвеститорите само допреди няколко години. Пандемията от Ковид-19 обаче, последвалите сътресения за световните финанси и мащабният геополитически конфликт почти непосредствено до границите ни промениха навичките на инвеститорите. Направиха ги по-смели във вземането на нетрадиционни решения, въпреки че като историк на парите категорично не бих нарекла златото „нетрадиционен финансов инструмент“. С оглед на хилядолетната си роля в развитието на човечеството и неговата финансова система благородният метал многократно е доказвал значението си за стабилността и доходността на спестяванията на хората, особено във времена на преход и турбулентност.

Категорично златото продължава да има статут на убежище за националните валути и централните банки.

През 2022 г. те са инвестирали в 1136 метрични тона злато, по данни на Световния съвет по златото (WGC). Въпреки че през тази година бяха осъществени и няколко по-значителни продажби от националните

Промяната в структурата на златния пазар от 1992 г.

Данните са към 31 декември 2022 г. Източник: Metal Focus, Refinitiv GFMS, Световен съвет по златото

банки на Турция, Узбекистан и Казахстан, процесът на увеличаване на официалните златни резерви не е спрял. През месец май централната банка на Полша добави 19 т към валутните си резерви, Народната банка на Китай за седми пореден месец увеличи запасите си, като добави 16 т злато към тях. В този възходящ тренд се вписаха и централните банки на Русия, Сингапур, Чехия, Ирак и Киргизстан. И това е ситуацията само до средата на 2023 г. Приложената схема ясно илюстрира промяната в политиката на централните банки по отношение на златото след финансовата криза от 2008 г.

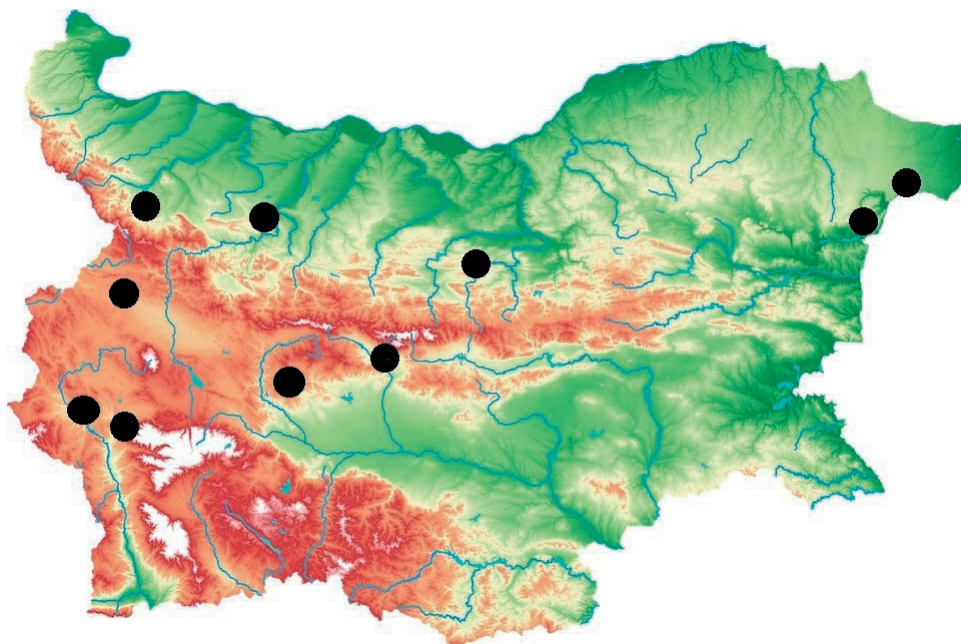
„Важно е да отбележим и друг системен процес: на репатриране на златните резерви от Ню Йорк и Лондон в страните собственици на скъпоценния метал.“

Още преди няколко години Франция и Германия дадоха тон, но след въведените срещу Русия санкции и блокиране на средства в чужбина редица други централни банки предприеха стъпки за връщане на златото, управлявано от инвестиционни фондове, в страните си. Несъмнено принос за вземането на подобни решения има и засилената се дискусия за дедоларизация на съвременната международна търговия. Юанът и еврото не са в състояние да заемат мястото на щатския долар като световна резервна валута, но финансистите и политиците следят с интерес действията на БРИКС (Бразилия, Русия, Индия, Китай и Република Южна Африка). Вече

СЪКРОВИЩА У НАС ПРЕНАПИСВАТ ИСТОРИЯТА НА ПАРИТЕ

За българите златото винаги е играло ролята на „бели пари за черни дни“. От турските „гологани“ през френските „наполеони“ до актуалните златни инвестиционни кюлчета и монети благородните метали представляват неизменно съществен елемент от спестяванията ни. Малцина са запознати обаче с някои изключително интересни и важни находки от археологически проучвания в България. На картата по-долу са посочени 10 места, където са открити златни халкички, за които предполагаме, че са първите метални пари в съвременната човешка цивилизация*. Това твърдение се базира на дългогодишно събиране и изследване на данни съвместно с проф. дин Иля

Прокопов за най-ранните форми на разплащане с метални протопари и за въвеждане на принципите на стандартизирана размяна. Тези процеси са в основата на стоково-паричното обръщение и на парите в познатия им днес вид, като представляват своеобразно обобщение на опита на най-древните човешки общности. По нашите земи такива съществуват от поне 10 хил. години, докато монетите са познати едва от VII в. пр.Хр. Несериозно е да приемем безкритично, че древните хора са общували в сферата на размяната без строго определени правила. Независимо от историческите епохи правила са били необходими за поддържане на баланс и са стояли в основата на взаимоотношенията между близки и далечни групи от хора.

* Находките от с. Дъбене се датират през втората половина на III хил. пр.Хр., или т.нар. трета фаза на ранната бронзова епоха. Техен най-близък паралел са съкровищата от Троя, Мала Азия, открити през XIX в., които датират от същото време. Благодаря на археолога М. Христов, който откри златните предмети от бронзовата епоха при с. Дъбене, Карловско, и ръководи проучванията там, за предоставените фотографии

беше загатнато намерението на Банката за развитие на БРИКС за създаване на нова търговска валута, обезпечена със злато. Предвид увеличаването на златните запаси на страните членки през последните години очевидно това намерение не е голословно. Още повече че и страните кандидатки за членство в групировката – Турция, Египет, Саудитска Арабия, Иран и Аржентина – също притежават съществени запаси от благородния метал.

Междувременно делът на златото от скрап е съществен: за първото тримесечие на 2023 г. е 310,4 т при минен добив за същия период от 856 т. Количеството рециклирано злато нараства с 5% на годишна база, докато минният добив – само с 2%. Данните са показателни за затрудненията, които изпитва добивният сектор. Те са свързани не само с по-високите разходи за добив, но и със санкциите, наложени на Русия относно сделките с благородни метали.

Всичко това означава, че

**„Категорично
има необходимо да
има нови мини за добив
на благородния метал“.**

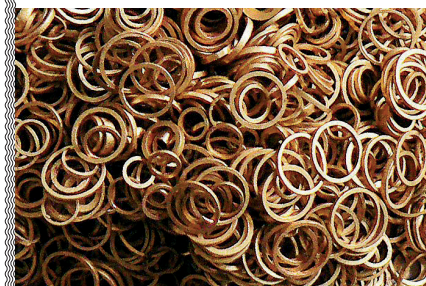
Пет от най-значимите проекти за 2023 г. са Сухой лог в Русия (нетна настояща стойност 9,1 млрд. долара и очакван добив от 2,2 Moz/годишно), Blackwater в Канада (нетна настояща стойност 2,8 млрд. долара), Mt Todd в Австралия, Soto Norte в Колумбия и Stibnite в САЩ. Проектът в Сухой лог, който е най-мащабният в топ 20 за т.г., търпи забавяне поради необходимостта от

Два номинала златни халкички до монета от 1 ст. с диаметър 16 мм

реинженеринг заради санкциите срещу Русия след инвазията в Украйна. Проектите за минен добив в Судан, Гана и Буркина Фасо носят висок риск от геополитически сътресения в региона, така че в момента разработката на Blackwater в Канада остава най-перспективна и се очаква да влезе в работен режим още през 2025 г. Предстои да видим постиженията на благородните метали през последната четвърт на годината. Непредвидимо е развитието на геополитическите събития, сложно и нееднозначно е влиянието на институциите върху макроикономическата рамка. Несъмнено е обаче, че и през третото хилядолетие човечеството продължава да развива минния добив на злато и сребро, да увеличава златните си резерви. Като оптимист вярвам, че златото ще запази както ролята си на буфер за инвестициите в сложни времена, така и цената си на високите нива, достигнати през 20-те години на XXI век. А защо да не покори и нови, по-високи върхове? **М**

Златни халкички се откриват в различни части на днешните български земи като гробни дарове в погребения и като съкровища извън селища или некрополи в различни количества: от 1–2 кг до част от грама. Сортирани и нанизани на корди, те могат да бъдат пренасяни без ценните късчета благороден метал да бъдат загубени. При сделка от нанизата могат да се отброят необходимото количество халкички. Ниското тегло на всяка миниатюрна златна частица дава възможност при плащанията да се постигне максимална прецизност. За по-големи сделки има и по-тежки „пари“. Някои наподобяват малки теслички, други са капковидни висулки. За три групи от малките халкички са регистрирани следните тегла: средно големите варират от 0,042 до 0,051 г; средните от 0,023 до 0,024 г; малките около 0,010 г. Това означава от 1 г златен прах да се произведат приблизително 20–25 халкички от първата група; 42–43 от втората и около от 100 от третата. Изчисленията не са прецизни, но може да се установи стъпка 4:2:1

25 ГОДИНИ
МЕНИДЖЪР.

6-И БАНКОВО-ФИНАНСОВ ФОРУМ
**БЪДЕЩЕТО
НА ПАРИТЕ**

17 ОКТОМВРИ 2023 Г.
ИНТЕР ЕКСПО ЦЕНТЪР

SAVE THE DATE

ГЕНЕРАЛЕН ПАРТНЬОР:

ОСНОВНИ ПАРТНЬОРИ:

С ПОДКРЕПАТА НА:

bank

LIREX

eOs

